

veljá tudi od višinj; češplje, slive in višnje naj leže v suhem hramu poprej nekoliko časa, pa ne debelo nasute, da se do dobrega pozorijo. (Konec sledi.)

Zgodovinske čertice.

Celjski pokneženi grofi.

Ko je popotnik došel v Celje, ter se ozira po lepi okolici, ugleda na jugo-izhodnem kraji prijetnega mestica obgojzden hrib, verh kterega stoji poderto ozidje in molí v oblake štirivoglati stolp. Radoveden vprašuje popotnik, kaj da je to? Povémo mu:

To so razvaline staroceljskega grada.

Bilo je ondi nekđaj domovje slovečih Celjskih grofov; zdaj pa je zapušena gradina. Tako se svet preminja!

Ker je lani 9. novembra bilo ravno 400 let, kar je poginil zadnji potomec tote rodovine, menimo, da bo prav, če na kratko kaj povemo prijetlom domače zgodovino od mogočnih in ponosnih Celjskih grofov.

Utemeljitelj tega rodú bil je Miroslav svobodnik Saneški, kterega je cesar Ludevík IV. 16. aprila 1341 zavolj imenitnih zaslug za vladarja in carevino, in zavolj obširnih posestev njegovih povišal v grofovski stan, ter ga grofa Celjskega imenoval. Pozneje je poterdil to dostojanstvo Jermanu I. in bratiču njegovemu Vilhelmu Saneškemu tudi cesar Karl IV. 30. septembra 1372. Imenovali so se ti gospodje potem sploh Celjski grofi po svojem gradu v Celji.

Jerman I. je bil razploditelj te grofove rodovine. Žena mu je bila Katarina, hči Štefana Tvardka, kralja bosniškega. Prej imenovani bratič njegov Vilhelm je bil vzel Ano, najmlajšo hčer kralja Kazimira Velikega, poslednjega na Poljskem vladajočega Piasta. Jedina hči tega zakona, tudi Ana imenovana, je v letu 1401 podala roko kralju Vladislavu I., pokolenja jagelonskega; umerla je 1416. Oče njeni je pa umerl 1392 v Beču, ter počiva v Celji.

Pridobila je rodovina Celjskih grofov polagoma mnogo posestev na Štajarskem, Horvaškem, Krajnskem, Koroškem in Avstrijskem, ter se je obogatila po mnogih bojih in službah; ojačila se je najbolj, ko se je posvačila s poljskimi kralji, pozneje celó z nemškim cesarjem. Dosegla pa je verhunc svoje slave o dōbi cesarja Šišmana, padla pa še hitreje pod njegovim unukom, kraljem Ladislavom leta 1456.

Jerman I., ki je 21. marca 1385 v Beču umerl in v Celji počiva, je zapustil po svoji ženi Katarini, bosniški kneginji, dvoje sinov: prvi je bil Ivan, ki je brez otrok umerl 29. aprila 1372; drugi je bil Jerman II.; ta je bil deželni glavar v Krajni, ban Horvatske, Slavonske, Dalmacije in neke strani Bosnije. Ženo je imel Ano, grofinjo Šaumburško, in je rodil tri sinove, med kterimi ga je nadživel le Miroslav II.; drugi sin Jerman je bil najprej frizinški škof, potem pa (29. marca 1421) izvoljen knezoškof tridentinski; hčer je imel Jerman tudi troje, kterih najmlajša je bila Barbara, lepa pa bohotna; njej je glavo venčala cesarska krona: kajti za ženo jo je vzel cesar Šišman leta 1408.

V letu 1436, 30. novembra je ta cesar poknežil svojega svaka, grofa Miroslava II. in sina njegovega Ulriha II., ter ga imenoval pokneženega grofa Celjskega, nju grofovine pa: celjsko, ortenburško in zagorsko je povišal v knežovine z vsemi pravicami, kakoršne imajo drugi knezi v carevini. To je bila najvišja stopnja slave, ktero je dosegla rodovina Celjskih vladarjev.

Primerilo se je pa, da je cesar Albert II. 29. oktobra 1439 umerl; udova njegova je v Komoranu 22. februarja 1440 porodila sinčka Ladislava posmertnika, ki je bil naslednik česke in ogerske krone, pa tudi vojvodine avstrijske. Malo prej je pa vojvoda Miroslav nastopil vladarstvo kot rimski kralj, ter oba grofa Celjska poterdil v knežtvu. Grof Ulrih, zvit in prekanjen pa nezmerno

častilakomen mož, si je zeló prizadeval, da je zakriljenika cesarjevega, kraljiča Ladislava, v svoje zakriljstvo dobil, da bi vladal on v imenu kraljevega fanta. Prekaniti je hotel vesvoljni svet, pred vsem pa odpraviti možé, ki so nasprotovali njegovi vladoželji. Med temi možmi je bil posebno Ivan Hunyady, slavni nadstojnik ogerske kraljevine, kterega je grof Ulrih silno čertil in se ga znebiti hotel; pa ne le znebiti, — ob moč in življenje pripraviti je hotel Hunyada in sina njegovega, da bi sam vladal v imenu mladoletnega kraljiča ogerskega.

Grof Ulrih je bil o tej dōbi, kakor pripoveduje „Celjska kronika“, najimenitnejši, najmogočnejši grof rimsko-nemške carevine. Imel je on mnogo lastnih dežel, bogastva pa toliko, kolikor ga nista imela ne kralj ne cesar; bil je ban na Horvaškem, Slavonskem in v Dalmaciji, zet serbskega vladarja, Jurja Brankoviča, stric ogerskega in českega kralja, in namestnik v Avstrii; bil je celó svak turškega sultana Amurata II., ki je za ženo imel Maro, drugo hčer Brankoviča; da! v žlahti carigradskih cesarjev je bil, ker žena njegova, Katarina, je bila hči Irene Kantakucene.

Tolika čast in moč pa vendar ni mogla upokojiti nenasiťljivega serca njegovega. Želel je, da bi kralja tudi namestoval na Ogorskem, kakor je bil namestnik njegov na Avstrijskem in po kraljevinah horvaško-slavonsko-dalmatinskih. Ondi mu je bil pa stari junaški Sibinjanin (Ivan Hunyady) na poti. Njega se znebiti, ga je začel Ulrih kralju dolžiti, da uni za kralja kaj ne mara, temoč le svojevoljno vlada po Ogorskem; da se je bati, da bi Hunyady njemu (kralju) celó ogersko kraljestvo ne odmaknil. Mladi nevedni kralj je verjel, kar mu je Celjski v ušesa šepetal; vendar ni mogel prekaniti hrabrega Hunyada, če lih mu je osoda podelila še to, po čem je toliko hrepenel. Nezmerna vladoželja Ulrihova pogubila je pa njega. Žalostni konec njegov hočemo nekoliko obširneje popisati.

(Konec sledi.)

Pomenki ljubljanskega zgodovinskega zbora.

V desetem mesečnem zboru, ki je bil 8. dan t. m., in kterega so poslavili tudi prevzvišeni gospod deželni poglavar s svojo nazočnostjo, je gosp. profesor Egger govoril od šolskih iger (Schuldrama) v Celovcu, in nanašaje se na igrokaz od leta 1692, ki se nahaja v ljubljanski bukvarnici, je povedal, kako so jih tamošnji učenci, 17 in 18 let stari, v šoli igrali. Omenjene igre v letu 1692, ki so jo konec leta ob daritvi šolskih daril učenci v jezuitarski šoli koroškim deželnim stanovom na čast igrali, se je po latinskem in nemškem programu glasil napis: „Male parta, male perdita“, d. i. „Wie gewonnen so zerronnen“ (kakor prišlo tako prešlo). Predmet te skoz in skoz po pravilih dramatičnih v 3 djanjih zložene igre, da ga ob kratkem popišemo, je bil ta-le: Ko je Balduin flandriški, pozneje (leta 1204) tudi car carigraški, v vojski zoper Bugarine poginil, je vladala deželo njegova hči Flavila. Ljudstvo ni bilo z babjim vladarstvom zadovoljno. To pa je bila voda na mlin nekega zvitega pušavnika Šampanjskega, ki gré v deželo Flavile in se dela za Balduína, češ, da se je domú povernil. Ljudstvo se dá prekaniti in veliko jih stopi na njegovo stran. Ali ovadil ga je nek njegovih zapetačev, da ga ujamejo in ob glavo denejo. In tako „je prešlo kakor je prišlo“ carstvo njegovo. — Mnogo učencev je igralo v ti igri, in, kakor se v programu bere, so bili med njimi tudi 3 Krajnci. — Gosp. profesor je razložil potem pomembo takih iger za šolo. Pri ti priliki je omenil tudi kmečkih iger, ki so jih v mnogih deželah prosti ljudje, kmetje itd. igrali, in kterih je posebno na Koroškem veliko znanih.

Društveni tajnik gosp. dr. E. Kosta je govoril o potrebi kritičnega pretresovanja zgodovinskih preiskav in zgodovinopisja, in razložil višji in nižji pretres (kritiko) v zgodovinstvu. Nižji pretres se le spuša na drobno v to: je li vse res, kar povestnica pripoveduje; tak pretres je

To je vse prav in dobro — nam utegne kdo reči — ali kakošne so pa furnire, ki jih dela ta mašina, ker delo še le mojstra hvali? — Na to zamoremo odgovoriti, da furnire iz te mašine so kaj lepe, to je, one imajo poglavitne dvé lastnosti, ki se terjate od njih: namreč furnire so čez in čez gladke kakor da bi bile pooblane, in pa skoz in skoz enako debele.

Verh tega je mašina urna; v 12 urah lahko izdela 72 štirijaških čevljev.

Pa tudi na vodo bi se dala postaviti ali tako napraviti, da bi jo vodeni sopar gonil.

S to mašino pa, kakor je sedaj in ki se z rokami goni, misli gosp. Malahovski navadnim potrebam mizarским popolnoma zadostiti.

Slišimo, da gosp. Malahovski bode na manjše razmere izdelano mašino poslal v dunajsko razstavo mesca maja. Prav je!

Kdor želi mašino viditi, jo lahko vidi v njegovem stanovanji v Ljubljani na sejmskem tergu (Jahrmarkt-platz). Kdor pa si želi enako mašino napraviti, zamore tudi pri njem za spodobno plačilo vse natanko zvediti.

Ta mašina velja 40 fl.; kdor pa sam kaj narediti zna, jo naredi za 35 fl.

Mi pa smo si svesti, da smo očitno pohvalili le kar je očitne hvale vredno. Naj se vsak, komur je za to mar, sam tega prepriča!

Nekoliko pelina z medom.

Odkar neki kmet „Novice“ prebira in njih svete marljivo, kolikor je v njegovi moči, v djanji spolnuje, tudi iz njegovega hiševanja stare napake bežijo in se vse na bolje obrača. Nočemo se tukaj muditi, da bi popisovali, kako on lepo glešta njive in travnike in kako on razumno sadjorejo oskerbljuje ter revšino daleč od sebe podi; temuč hočemo le njegovo živino, ki po telesu človeku enako zamore žalostne in vesele ure, prijetne in zoperne občutke imeti, nekoliko v spomin vzeti. Komu ni ljubša lepo rojena živina memo rebraste! Po svetlo rejenih volih je tudi naš neobtesani kmet ob sejmi hrepeljivo gledal in jih tudi, dokler je še kaj starih petic bilo, drago plačeval, ter se ž njimi kake tri tedne ponosno bahal, toda prehitro so bili podobni stari slamnati strehi, kjer se lahko preklice preštejejo in naposled jih je mogel po kaj nizki ceni spečati ali pa so mu celó pocepali. Toliko neusmiljenemu biti do živine, se ne vé: ali mu je bila ta nadloga prirojena ali jo je bil podedoval, vendar se je očitno kazalo, da on v svoji nespameti misli od živine le obilno korista dobivati, ako on ž njo nezmerno terdo in neusmiljeno ravna, zatorej ni on, dokler ni „Novic“ začel prebirati, pri svoji živini ne česala ne ščetke nikdar rabil, le leskovih palic je zunaj in znotrej hleva polno bilo, ki so mnogokrat že tukaj, vselej pa pri delu, volom po rebrih bobnele, kakor da bi kdo ž njimi po skednjevi steni opletal.

Živina takega gospodarja, dokler se nečloveškega obnašanja ne privadi in dokler ni do čistega zgurana, je na pol divja in kaj plašljivo gleda. Kadar ona začuti gospodarja se k hlevu bližati, urno kviško plane, rep stiskaje med noge, se k steni ali v kot pritiskaje in noge skupej pod se tesno ustavlja plaha dočakuje, kdaj jo bo gospodar sunil ali drugač udaril. — Vsak umen živinorejec pa tudi rad poterdi, da mora živina, če tudi prehudo ne dela, in klaje in pijače vedno dobiva, samo zastran tega, ker je pogostoma preplašena in žalostna, se posušiti, da je golemu kostnjaku podobna.

Tisti tedaj nekdanj neusmiljeni, in v svojo nesrečo sirovi kmet, ki zdaj rad „Novice“ prebera in se po njih v kmetovanji obnaša, se je vès predrugačil, kajti kaj marljivo in lepo oskerbljuje svojo živino; tudi suhe kostnjake, dokler niso preveč pohabljeni, po nizki ceni kupuje in dobro okožene vole z dobičkom prodaja. On živine nikdar več gerdo

ne preklinja, ne suje in ne pretepa; bičev ni več pri hlevu viditi; le bič še visi na steni, ki je pa le za strah in se skoraj nikdar ne rabi. Pa tudi živina zdaj svojega gospodarja drugači spoštuje; kader ga namreč ovoha, da se k hlevu bliža, ga dokajkrat mukaje k sebi vabi in se milo proti njemu ozira. Kaj prijetno je zapaziti spodobno poglestanega vola v pričo gospodarja iz ležišča se vzdigovati ter proti njemu glavo nakretaje se stegovati, kakor da bi se hotel pobahati: „Glej, kakošen korenjak sem; res me smeš vesel biti, zakaj vse delo mi je le igrača, brazda pa ugodno sprehajališče“.

Ako je z živino nepristojno ravnati že znamnje neobtesanega človeka, kaj še le moremo reči od takega, ki najrajši dela s svojim bližnjim po svoji termi in ga še verh tega velikodušno z najgeršimi primki opleta? Spodobnovič.

Zgodovinske čertice.

Celjski pokneženi grofi.

(Konec.)

Ivan Hunyady je umerl 11. avgusta 1456 v Zemu, kjer se je na boj zoper Turke pripravljaj. Sin njegov Ladislav je bil potem upravitelj Ogerske, ban hervaški in dalmatinski, tudi velitelj v Beligradu. Tega tedaj in ves rod Hunyadov pokončati je določil grof Ulrih. Pisal je svojemu tastu, despotu Jurju serbskemu, da kmali mu hoče poslati iz Beligrada dve prijetne obli (glavi obeh Hunyadov), da bode ž njima igral. To pismo pa je bilo uljovljeno ter je prišlo Ladislavu Hunyadu v roke, ki pa je vedil preteči nevarnost.

Ravno takrat je bila vojska nakanjena Turkom, ki so vnovič trumoma silili proti Donavi. Vikši vojvoda je bil izvoljen Nikola Ujlak, za namestnika Ogerske pa Ulrih grof Celjski. Nabrana je bila dobro oborožena križarska armada 44.000 mož, in peljana na 103 velikih barkah doli po Donavi. Kralj Ladislav Savo prestopi s to armado, ter pride s grofom Celjskim vred 8. nov. 1456 pred Beligrad. Obadva jezdarita odtod gori do terdnjave, in ko tje dospeta, prihajajo ogerski poveljniki s oboroženim ljudom, zapodijo nazaj kraljeve in grofove spremljevalce, ter zapró vrata gradú za njimi. Nobenega človeka niso pustili ne noter ne ven.

Drugo jutro, 9. novembra 1456, ko je bil kralj pri sv. maši, pokličejo ogerski gospodje Celjskega grofa po nekem služniku k sebi. Ko grof stopi v izbo, mu takóle govori upravitelj, to je, Ladislav Hunyady: „Grof Celjski, ti si vedno nasprotoval mojemu očetu in mojemu rodu!“ Grof Ulrih pa mu zaverne: „Kdor to pravi me čerti; to dokazati morem kot hraber knez“.

Hud prepir se uname na to med njima, v katerem se Celjski grof tako razserdi, da poleg njega stoječemu vojaku meč izdere ter z njim po Hunyadu mahne. Hipoma plane Ogri nad grofa in sečejo po njem; al on se vitežko brani, ter upravitelja in druge napadnike hudo rani. Ker jih je pa bilo preveč proti enemu, so ga premagali. Poln ran in ves kervav se zgrudi Ulrih na tla in tū so ga popolnoma končali. Ko je bil mertev, priskoči neki Oger, po imenu Miha Silagy, ter mu glavo odreže.

To se je dogodilo na dan sv. Teodora, 9. nov. 1456.

Ko je bil Celjski grof usmertjen, so Ogri povjeli vse gospode, ki so pri kralju bili, njegove svetovavce, viteze in vojake ter jih oplenili vse. Armada pa pod gradom, zvedivša grozovitno dogodbo v tverdnjavi, in misleč, da gredó vrage tudi nad kralja, se spunta ter hoče udariti na grad. V tem pa ji razglasijo Ogri, da se njej in kralju ne godi nič žalega; tndi kralj stopi na ozidje, se vojski pokaže ter ji vелеva, naj se ona ne poganja za pravdo Celjskega. — Vojska je stala pod gradom do 6. dneva; potem se pa verne čez Donavo v Zemu. Kralj je poslovil križarje, ki so se na to razkropili.

Tako je končana bila ta nesrečna vojska.

Grof Ulrih je bil poslednji svojega rodu ž njim; je umerla rodovina pokneženih Celjskih, Ortenburških in Zagorskih grofov. Truplo njegovo je bilo peljano v Celje, ter ondi slovesno pokopano v samostanski cerkvi Minoritov. *)

Bili so celjski grofi hrabri junaki, bojevali se s kristijani pa Turki, namestovali kralje in vladali njih dežele. Imeli so sila veliko posestvo, mnogo mest, gradov in trgov. Njih so bile: 1) na Štajarskem: Celje, mesto in veči del nekdanjega celjskega okroga; potem Ojstrovec, Pogred, Hekenberg, Sanek, Braslovče, Paka, Mozirje, Verbovec, Rudnik, Gornigrad i. t. d. — 2) na Koroškem: Ortenburg, Sternberg, Špital, Paternion, i. t. d. — 3) na Krajnskem: Sviben, Kerško, Radoljca, Lož, Ribnica, Kočevje i. t. d. — 4) na Hrovaškem: Zagreb, Samobor, Medvedjigrad, Jurjevo, Varoždin, Zagorje, to je, berdovita krajina Horvaškega poleg štajarske meje do vtoka Sotle v Savo; — 5) njih je bilo tudi 27 grajšin po Avstrii. Na Dunaji je bil celjski dvor, o tisti dobi sila obširno poslople na mestu, na katerem dan današnji tako imenovani Amalijin dvor cesarskega grada stoji. **)

Nepričakovana smert grofa Ulriha je razvéjala posestva njegove na mnoge strani. Prepiri pa hudi boji so pričeli se za bogato naslednino, kajti za njo je oglasilo se 24 snubačev. Izmed teh je tadanji cesar Friderik IV., opravičen po naslednjih pogodbah, dobil pokneženo celjsko grofovino in lepe posestva na Koroškem. ***)

Tako je poginula bogata in mogočna rodovina Celjskih grofov, in zatonile so tri zlate zvezde v sinjem polji (celjski gerb), ko so lesketale komaj poldrugo stoletje. Nič ni ostalo od teh velikašev, kot njih hubanje (mertvaške glave), ktere so hranjene v mizi glavnega oltarja cerkve Minoritov v Celji, in ktere radovednim popotnikom kaže tamošnji cerkovnik.

Ondi pak, na jugo-izhodnem kraji celjskega mesta, ob levem bregu dereče Savine, stoji obrašeni skalnati hrib, na katerega verhu je bil omenjenih Celjskih grofov stolni grad in nevstrahovana terdnjava. Dvojno debelo ozidje je obdajalo veličansko poslopje, in branili so ga visoki terdnostidani stolpi, postavljeni menda na vse veke. Znotraj se vé da je bilo mnogo krasnih sob in hramb, da je bila kapela in orožnica, krasota in lepota povsod. Pa zdaj? ... O časi, o minljivost človeških stvari! Veličavno poslopje je razpadlo; poderto je debelo ozidje, in na večnost zidanih stolpov le še eden stoji. Zginuli so krasni hramovi, poderte prelepe sobe, v katerih so kralji snubili.

Sem ter tje, nad in pod zemljo leži raztreseno debelo in drobno kamenje, kot orjaške kosti nekega davno strohnjenega velikana; ostanjke pa zaraša razno rastlinje. Tam pa tam molé kviško razpoke stene, po katerih se spenjajo in ktere objemajo stotere roke tamnozelene beržljana. Kje je bojišče, kje dvorišče? kje orožja junaškega šum? Kje je shodišče hrabrih viteзов, kje turjališče pogumnih oprodov? Na bojišču in dvorišču raste trava in obilo germovje; — shodišče in turjališče pokriva stoletni mah. Kje je nek dvorana knezova, kje okinčana izba zale kneginje? Dvorana in izba ste se razrušile! in kot gradjan in gradjan-ka bivata ondi sedaj čuk pa sova. Tiho kot na grobji je vse okoli; skoz line podertin pišejo merzli vetrovi, in nad zapuščeni gradini se vlačijo oblaki kot plahi duhovi, ki žalujejo za minulo veličavo, za nekdanje lepe dni, ki so bili, pa ne pridejo več!

J. Šubic.

Jezikoslovne drobtinice.

Morebiti bo ljubo vrednikom slovenskega besednjaka, ako jim tu en izrek ponudim, katerega nisem še nikjer razun v Poljanah slišal; tudi se nikakor ne spomnim, da bi ga

*) Žalostne slavnosti ob tem pogrebu popisuje lepó gosp. Orežen na 87. strani „Celjske kronike“.

**) Imenik vseh posestev Celjskih grofov nahaja se na 90. strani „Celjske kronike“.

***) Obširneje popisuje te naslednje boje gori omenjena zanimiva „Celjska kronika“ od 92. strani na dalje. Pis.

bil že kedaj bral. Ta izrek je: „peršál!“ ali „peršáli!“ in pomeni sploh to, kar francozki: „a propos“. Rabimo to besedo, kader gré kdo od nas, pa mu imamo še kaj naročiti ali ga kaj prašati; ali če se nad kako rečjo čudimo, se ljubeznjivo ponorčujemo, začudljiv odgovor dajamo itd. Na pr.: „Peršál! ste ga vidli?“ — „Peršál! kaj je djal?“ — „Ne, to ni tako, vam (ampak) teta je prinesla; (če se uni spomni, kateri je poprej govoril, reče:) „peršál! pravimate“. — „Čača (pri nas sploh navadna beseda namesti oče) mi bote dali hlače zamán (zastonj)?“ „Peršáli!“ (odgovore oče, kar je z nemškim „schauts, schauts! identično). Če komu jesti dajo, in se on potem delu odtegne, rečejo bolj šaljivno in začudno: „Peršál! — sa (zdaj pa) greš?“ Schauts ihn, jetzt will er davon! — Je li ta beseda še kje drugod po Slovenskem znana in v rabi?

V Beču spisal

Juri Sterbenc.

Slovanski popotnik.

* Od slovečega Jožefa Wencig-a, šolskega svetnika in vodja česke realne šole v Pragi, ki po rodu Nemec, pa v pismenstvu českom popolnoma najden, je že lepo število staročeskikh in novočeskikh bukev v nemški jezik predstavil, prišle ste zopet na svetlo dve imenitni knjižici, namreč: „Studien über Ritter Thomas von Štitné“. Ein Beitrag zureuropäischen Culturgeschichte. Leipzig. Verlag v. L. Wiedemann. 1856, in druga poznejša: „Kränze aus dem böhmischen Dichtergarten“. Bei L. Wiedemann in Leipzig.

Ako se Nemci v sedanji dobi čedalje bolj ozirajo na slovanske literature in zlasti na česko, če ne silnemu nemškemu slovstvu primerno, vendar marsikaki drugi literaturi manjših evropskih narodov enako, gotovo je k temu zelo pripomogel neutrudljivi predstavljavec Wencig, ki od leta 1830, katerega je med ljudi dal prvo delo: „Slawische Volkslieder“ (Halle), leto za letom soznanja rojake svoje z žlahnimi cvetlicami iz českega slovstvenega polja, in njegove prestave, kakor nam je znano po izreku móž, ki jim gré sodba v tem, deržé se natanko izvirnih spisov in so pisane v gladki, prijetni nemščini. Te predstva odlikujejo tudi gori omenjeni knigi. Perva obsega po českikh spisih popis življenja in presojo bukev slavnega Tomaža Štitnega, ki je že pred 500 leti v čisti jedernati češčini razne bogoslovne vprašanja razkladal prav po katoliško, s pristavkom nekterih njegovih manjših spisov; v drugi pa podaja nemškemu občinstvu vence iz poezij (že pokojnih) pervakov českega pesmenišva: Janeza Kolarja („Slavina hči“) in Franca Ladislava Čelakovskega. Spodobi se sicer, bi djali, prebrisanemu Slovincu, da slovstvene dela drugih Slovanov prebira v izvirnem jeziku, toda izverstna prestava v nemški jezik priporoča se sama kakor dober pomoček pri tem.

* Na Dunaji je prišla na svetlo kniga pod naslovom: „Primjeri serpsko-slavenskega jezika; sastavio ih Vuk Stef. Karadžić“ s cirilskimi pismenkami, v največi osmerki na 80 straneh; cena ji je 1 gold. srebra. — Kaj da je zapopadek knige, vsak lahko iz naslova povzame. Obsežek knige je: spredaj na polovici pole ima 9 rokopi-sov (fak-simile): v oddelku I.: predgovor: II.: primere iz cerkvenih knjig: III.: pobožne pripovedke: IV.: pisali kako so serpski pred 150 leti: V.: še nekaj; VI.: kaj je na prvem listu, kaže namreč, kje o tem ali unem rokopisu govori v knigi. — Kdor se je kolikaj oziral na polji slovanskega slovstva ter si po sili ni oči tišal, mu gotovo ni ime gosp. Vuk Štef. Karadžićevo neznano, kateri visoko učenost kakor v mnozih poprejšnih delih tudi v tej knigi razodeva. Znamenit je učeni mož na polji serbskega slovstva posebno zato, ker je on pot, ktero je Dositej serbskim pisateljem s svojim basnimi in drugimi deli pokazal, tako rekoč poteptal in ogladil, in ž njim smemo novo dobo v serbskem slovstvu začeti. Spomin hvaležnosti si je postavil tudi s popravljenimi čerkami — „a svoji ga ne pri-